

Střetná sražení v současnosti

Redakčně upravený obsah článku plukovníka N. K. Šiškina, doktora vojenských věd, profesora, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 1/1984.

V soudobých operacích v důsledku vysoké dynamiky bojové činnosti vojsk mnohem častěji než v minulosti mohou vznikat střetná sražení. Ze zkušeností vyplývá, že je to nejsložitější činnost vojsk, zvláště kdy proti sobě bojují strany o stejných silách a sledují stejné rozhodné cíle — zničit protivníka nepřítele vedením útoku. Rovnováha sil podmiňuje vysokou intenzitu získání a udržení iniciativy. Velká palebná síla a vysoká pohyblivost vojsk předurčují v souladu s tím jejich rychlý průběh a dynamiku, aktivní manévrování s cílem zaujetí výhodného postavení vzhledem k nepříтели a zabezpečení rozhodující převahy nad ním na směru hlavního úderu.

Tyto rysy střetných sražení nevznikly ovšem najednou. V důsledku rozvoje zbraní a techniky se nepřetržitě měnila teorie a praxe jejich vedení. Mnohé rysy s dobou nabývaly na novém obsahu a formách, podstatně jiné vznikaly podmínky dosažení úspěchu.

Střetná sražení jsou druhem útočné činnosti operačních svazů, ve které se obě strany snaží plnit své úkoly útokem. Co do obsahu představují souhrn sladěných úderů operačních uskupení na útočícího nepřítele, spojených jednotným zámyslem s cílem jeho úplného zničení.

Po zavedení nových zbraní s lepšími vlastnostmi a většími možnostmi měnily se v každém období názory na způsoby

vedení střetných sražení a bojů.

Velká pozornost rozvoji způsobů přípravy a vedení střetných sražení byla v Sovětské armádě věnována při rozpracování teorie hluboké operace. Mnohé z těchto názorů byly potvrzeny v letech Velké vlastenecké války bojovou praxí, mnohé byly dále rozvinuty a některé získaly na novém obsahu. Zkušenosti ukázaly, že vojska mohou zahajovat střetné sražení nejen z pochodu, ale i při rozvíjení bojové činnosti v útoku a v obraně. Střetná sražení se stala charakteristickými pro operace, vedené jak na začátku války, tak i v jejím průběhu. Vznikala od samotného začátku operací, při jejich rozvíjení i v závěrečném období.

Zejména ve sraženích posledního období války se stalo normálním jevem široké použití svazků a svazů tankových vojsk k vedení počátečního úderu a vyjití do boků, rostoucí prostorový rozmach, náhlé změny situace a častý přechod od jednoho druhu činnosti k druhému. Vojska zpravidla zahajovala sražení (boj) v omezeném čase (často do několika hodin) na přípravu bojové činnosti. Velký význam pro dosažení úspěchu mělo předstížení nepřítele ve vedení palebných úderů — letectvem a dělostřelectvem, v obsazení výhodných čar předsunutými odřady. Přitom často vznikaly výhodné podmínky pro zničení nepřítele po částech, což dlo při zjevném nevýhodném celkovém poměru v silách a prostředcích.

Nová zvláštnost vedení střetných sra-

žení byly podmíněny další masovou organizací tankových vojsk (vytváření tankových armád a sborů) a letectva (vytváření leteckých armád), růstem jejich pa-

lebných a úderných možností, zabezpečením přesné součinnosti velkých uskupení, jejich operativním a pevným velením v armádních a frontových operacích.

Tendence k rozvoji teorie střetných sražení v soudobém období

V soudobých operacích, tak jako i v minulé válce, mohou vznikat střetná sražení v podmínkách odrazení nepřátelské agrese nebo současného přechodu stran do útoku na začátku války, dále v průběhu útočných a obranných operací. Pro tato sražení se staly typičtější takové rysy, jako rozhodný boj o získání a udržení iniciativy, zahájení sražení vojsky z chodu, organizace bojové činnosti v ještě více omezených lhůtách, než tomu bylo v minulé válce, její rozvinutí a vedení současně na zemi a ve vzduchu, na široké frontě a do velké hloubky s použitím úderů do boku a týlu střetného uskupení nepřítele, urputnost a rychlý průběh činnosti, neobvykle rychlé a náhlé změny situace. Zvláště se zvýšil význam boje o nadřazenost ve vzduchu. Získání vzdušného prostoru umožňuje uskutečňovat široký manévr silami a prostředky nejen na zemi, ale i ve vzduchu, v nejkratších lhůtách získávat iniciativu a pevně ji udržovat od začátku do konce sražení. Současné názory na přípravu a vedení střetných sražení jsou formulovány na základě řady stálých tendencí, které se projeví v minulých válkách a uchovávají si dosud svůj význam. Nejdůležitějšími z nich jsou tyto:

Tendence k zostření boje o získání a udržení iniciativy ve střetném sražení je podmíněna vyzbrojením vojsk jadernými a novými rychle působícími a dalekosmými konvenčními zbraněmi. V důsledku toho velmi vzrostl význam faktoru času. Rozhodující úlohu ve výsledku střetnutí stran bude patřit předstížení v jaderných a palebných úderech. V podmínkách i bezvýznamného předstížení v jejich vedení a při dosažení jejich velké efektivity mohou být druhé straně způsobeny takové ztráty, které podstatně sníží její sílu. To ve své podstatě bude mít za následek, že nepřítel se bude muset řídit vedení střetného sražení již před vyjitím jeho pozemních uskupení k pravděpodobné čáře jejich zasazení do sražení.

Boj o získání a udržení iniciativy byl charakteristický i pro střetná sražení v minulosti. Jestliže však dříve prvořadou úlohu měly rychlost přijetí rozhodnutí a sňazení úkolů vojskům (silám), předstížení v rozvinutí a vedení úderů, což zabezpečovalo i výhodné podmínky pro zís-

kání iniciativy, pak v současné době k tomu přibýlo umění vedení rozhodného jaderného a palebného ničení nepřítele dlouho před začátkem střetného sražení, rychlé využití jeho výsledků vojsky a splnění bojových úkolů v kratších lhůtách. To je podmíněno vysokou efektivností soudobých zbraní a velkou mobilitou vojsk. Jako důsledek, na jedné straně se ještě více zvyšují požadavky na velitele a štáby zkracovat čas na přijetí rozhodnutí a sňazení úkolů vojskům, na druhé straně vznikla možnost vést jaderné nebo palebné údery téměř současně se zjištěným objektem a vydáním úkolů k jejich ničení. Přitom jaderné a palebné ničení nepřítele se změnilo v rozhodující faktor sražení.

Důležitou podmínkou úspěšného boje o získání a udržení iniciativy v soudobém střetném sražení, současně s předstížením při ničení nejdůležitějších objektů a palebných prostředků, je včasné narušení systému velení vojskům a zbraním nepřítele, což ho zbavuje možnosti organizovaného řízení vlastních sil a prostředků.

Získání a udržení iniciativy v činnosti je rovněž zabezpečováno předstihujícím manévrem vojsk na výhodné směry a čáry, nepřetržitým palebným působením na objekty, jejichž narušení činnosti může podstatně snížit aktivnost nepřítele při vedení bojové činnosti. Mezi takové objekty patří nepřátelská místa velení, prostředky jaderného napadení, letiště taktického a vojskového letectva, průzkumné a palebné systémy, prostředky PVO, REB, systémy minování na dálku a jiné. Včasnými údery na ně mohou být zmařeny pokusy nepřítele zasadit do boje doplnkové síly, použít vysoce efektivní prostředky ničení, uskutečnit výhodný manévr.

Zostření boje o získání a udržení iniciativy je spojeno s druhou tendencí — **ke zkrácení času na organizaci činnosti vojsk ve střetném sražení**. Tak jestliže ve druhé světové válce bylo na to zapotřebí jeden až dva dny i méně, pak v současné době střetné sražení může proběhnout za několik hodin po vzájemném zjištění stran, a to ve značné vzdálenosti mezi jejich uskupeními. Je zřejmé, že v dané situaci všechna opatření k organizaci činnosti vojsk v nadcházejícím střetném sražení musí být uskutečněna na základě

předvídání a jsou upřesňována v minimálně krátkých lhůtách. Na zvláštním významu nabývají rychle přijetí rozhodnutí na základě posledních údajů o nepříteli a rovněž včasné doručení úkolů vojskům, zvláště prostředkům ničení.

V této spojitosti je nutné souhlasit s tím, že přijímat rozhodnutí ke střetnutí sražení je účelné tehdy, kdy se projeví směr činnosti uskupení nepřítele, ze kterého je možné střetnutí. Takové očekávání je ovšem v rozporu s požadavkem o rozhrnující úloze předstihujících palebných úderů v podmínkách narůstajících možností soudobých prostředků ničení.

Při používání jaderných a vysoce efektivních konvenčních zbraní oběma bojujícími stranami se bude dále rozvíjet **tendence ke zvětšování pravděpodobnosti rychlých a náhlých změn situace, současného vedení různých druhů bojové činnosti v průběhu střetného sražení**. Použití nových mohutných prostředků ničení může během několika minut podstatně změnit složení uskupení vojsk stran, jejich kvantitativní a kvalitativní poměr v silách a prostředcích, značně zkomplikovat situaci a v souladu s tím nezbytně rychle změnit charakter a způsoby činnosti vojsk.

Použití vzdušných výsadek, rozhodná činnost vysoce pohyblivých a mobilních předsunutých, obcházejících a jiných útvarů a dokonce celých svazků ve spojení s jadernými a palebnými údery na nepřítele jak na čáře dotyku, tak i v operační hloubce umožňují uskutečnit rychlé a hluboké vzájemné vniknutí vojsk (sil) stran a vedení aktivního vzájemného boje současně na různých čarách.

Tendence k náhlé změně situace v průběhu střetných sražení nejen potvrzuje rychlý průběh a dynamiku bojové činnosti, příznačnou pro ně v minulosti, ale ještě ve větší míře zdůrazňuje jejich větší pravděpodobnost a význam v soudobých podmínkách. Velký dostřel, rychlá činnost a zvýšená mohutnost soudobých zbraní, vysoká manévrovatelnost podmínila možnost plnění bojových úkolů v krátkých lhůtách než dříve. Charakteristické je rovněž velké zkrácení času na přípravu a uskutečnění nezbytné činnosti a odpovídajících opatření proti působení nepřítele. Vzrostl význam operačního předvídání možných změn situace jako rozhrnujícího faktoru při určování potřebných opatření k zabezpečení úspěšného výsledku sražení. Je nezbytné. aby prognózování nebylo omezeno jen bližším úkolem, ale aby zahrnovalo i další činnost. Zvláště je důležité včasné zjištění nepřátelských zá-

loh, zjištění jejich složení a směrů přesunu.

Náhlé změny situace a jimi podmíněná vysoká pravděpodobnost současného vedení různých druhů bojové činnosti v průběhu střetného sražení neznamená jejich nejednotnost. Velký dostřel a rychlá činnost soudobých prostředků ničení, jejich schopnost efektivně a včas podporovat určité síly i na velké vzdálenosti, včetně účinných sil na samostatných směrech, umožňují spojovat činnost různého druhu jednotným zámyslem a tak zabezpečovat těsnou součinnost vojsk, sil a prostředků, které se účastní sražení. Je zřejmé, že v daných podmínkách je požadována od vševojskových jednotek všech stupňů vysoká nezávislost, schopnost působit určitou dobu samostatně, včetně v odtržení od jiných vojsk.

Nové zvláštnosti v charakteru přesunu a zasazení uskupení vojsk do boje podmínily **tendenci ke zvýšení významu rozhodné činnosti vojsk a narůstání úlohy palebného ničení nepřítele při zahájení střetných sražení**. Pro soudobé podmínky jsou charakteristické: nedostatek času a vysoká mobilita vojsk. Zvýšená efektivnost průzkumu a prostředků ničení předurčují nutnost přesunu úderných uskupení k čarám rozvinutí v širších pásmech než dříve, maximálními tempy a jejich zasazení do sražení převážně z chodu. Spolu s tím v důsledku rostoucích možností průzkumu a zvětšeného dostřelu prostředků ničení bude tato činnost probíhat za aktivního působení nepřátelského letectva, raket, dalekosmého dělostřelectva, prostředků minování na dálku, radioelektronického rušení systémů velení a průzkumu. V důsledku toho již na přístupech k čáře střetnutí budou mít vojska velké ztráty. Na osách jejich přesunu mohou být vytvořena rozsáhlá pásma zátarasů a boření i zaminované úseky.

V těchto podmínkách nabývají na zvláštním významu spolehlivá obrana vojsk v období přesunu proti úderům ze vzduchu, předstihující ničení palebných prostředků nepřítele, zvláště jeho průzkumných a palebných systémů, letectva, raketometů a dalekosmého dělostřelectva, dále ničení jeho míst velení vojskům a zbraním. Současně je zapotřebí, aby vojska dokázala nejen obcházet, ale i rychle a z chodu překonávat pásma zamoření, zátarasů a překážek a uskutečňovat dovedné maskování.

V soudobých podmínkách se uchovává ztráta dělit činnost vojsk ve střetném sražení na zahájení, rozvíjení sražení a jeho ukončení. Přitom je možné pozorovat **tendenci k narůstání nejen úlohy a**

významu zahájení střetného sražení, ale i změny jeho obsahu. Za prvé podstatně zvýšená efektivnost soudobých zbraní umožňuje při jejich použití s předstížením již prvními údery způsobit rozhodující porážku hlavními silami druhé strany. Za druhé při zahájení sražení se mohou určovat značně rozhodnější cíle takovým silám a prostředkům jako jsou předsunuté, obcházející a jiné odřady, vzdušné výsadky a vojskové letectvo.

Vojenští odborníci v zahraničí např. pokládají za účelné maximálně využívat předsunuté odřady a vzdušné výsadky k obsazení výhodných čar a donucení nepřítel rozvinout se v nejméně výhodných podmínkách. Vzdušné výsadky se mohou vysazovat rovněž v týlu a na bocích nepřítel k narušení velení, ničení prostředků ničení a odříznutí záloh.

Je možné počítat s tím, že v soudobých podmínkách aktivní činnost předsunutých odřadů a vzdušných výsadků, zavčás podporovaná letectvem a palebnými údery ostatních prostředků ničení, může zabezpečit nejen výhodné podmínky k rychlému zasazení hlavních sil do sražení, ale i umožnit vést jimi úder bez úplného rozvinutí vojsk, zvláště při palebném ničení s předstížením.

Nová tendence se nyní projevuje i v narůstání pravděpodobnosti vzniku střetných sražení nejen při rovnováze sil proti sobě bojujících stran, ale i při jiném jejich poměru.

Na rozdíl od minulosti v soudobém střetném sražení může být dosaženo změny poměru v silách a prostředcích rychlým soustředěním palby, a to dovedným manévrem leteckými údery, drahami letu raket a palbou dalekonosného dělostřelctva, ke zničení prostředků ničení nepřítel a hlavních uskupení jeho vojsk, sil a prostředků. To umožní rychle změnit poměr ve svůj prospěch, zvláště na zvoleném směru hlavního úderu.

V konečném výsledku i omezeným složením sil a prostředků zasazených do střetného sražení je možné s využitím veškeré palebné síly, úderné síly vojsk a jejich vysoké manévrovosti způsobit nepříteli

velké ztráty a dosáhnout jeho zničení v krátkých lhůtách. Bezesporu to vyžaduje vysoké umění velitelů, štábů a vojsk při organizaci a vedení sražení, zvládnutí neefektivnějších způsobů použití soudobých zbraní a bojové techniky, dále rozhodnost, smělost a odvahu v činnosti vojsk.

Přímým důsledkem růstu palebné síly, úderné síly a pohyblivosti soudobých armád bylo zvýšení jejich manévrovosti na bojišti, zvýšení rychlosti přeskupení a přesunů druhých sledů a záloh. V důsledku toho se stále výrazněji projevuje tendence k narůstání pravděpodobnosti zahájení střetného sražení vojsky nejen v rozčleněných předbojových a bojových sestavách, ale i v proudech.

Tuto tendenci bylo možné pozorovat i v letech minulých válek. Tehdy vojska při bezprostředním střetnutí vedla sražení zpravidla v předem vytvořených úderných uskupeních s následným jejich rozvinutím a zaujetím odpovídajících operačních a bojových sestav.

Nyní, kdy je možné rychle rozhodnout o výsledku střetného sražení efektivními jadernými a palebnými údery, pozemní uskupení vojsk budou využívat jejich výsledků k dokončení zničení nepřítel. Těmito údery mohou být vytvořeny široké průlomy, velké trhliny a mezery v sestavě vojsk nepřítel. Musí být co nejdříve následněji využívány vlastními vojsky. Proto svazky a útvary nyní častěji než dříve budou zahajovat střetná sražení a boje po rozvinutí z proudu. Úspěchu v jejich činnosti může být dosaženo za podmínek, budou-li s dovedným uskutečněním manévru vycházet do boků nepřátelských uskupení, pronikat do hloubky jejich operačních sestav, využívat výhodných podmínek situace, v krátkých lhůtách se rozvíjet z pochodových do předbojových a bojových sestav, rychle organizovat a vést mohutné palebné údery, rozhodně útočit na nepřítel současně čelně, z boků a týlu a po dokončení jeho zničení, okamžitě se svinovat do pochodových proudů a postupovat dopředu s maximálním využitím vlastních pochodových možností.

Činnost vojsk ve střetném sražení

Změny podmínek vzniku, objevení nových tendencí a charakteristických rysů soudobých střetných sražení, vyzvané kvalitativními změnami v rozvoji zbraní a bojové techniky, zákonitě ovlivnily takové jevy, jako jsou obsah a způsob palebného ničení nepřítel, způsoby vedení úderů hlavními silami na něho a rozvíjení střet-

ného sražení, organizace a vedení průzkumu, radioelektronického boje, protivzdušné obrany, uskutečnění opatření proti působení průzkumu nepřítel atp.

Velký dostřel, vysoká přesnost a mohutnost soudobých zbraní změnily zásadně **charakter palebného ničení nepřítel ve střetném sražení** jak z hlediska doby

jeho začátku a hloubky, tak i významu. Jestliže např. v letech minulé války vedlo dělostřelectvo palebné údery na rozvíjející se vojska prakticky do hloubky ne více jak 8–10 km, pak v současné době může být uskutečněno aktivní palebné působení na vojska druhé strany do hloubky značně větší a může být zahájeno ve vzdálenostech mnohokrát převyšujících dřívější.

Podle koncepce kombinované vzdušné a pozemní operace (sražení) a hlubokého palebného ničení v armádách agresivního bloku NATO se předpokládá vedení palebných úderů na nepřitele do střetnutí hlavních sil na vzdálenost několika desítek a stovek kilometrů. Např. vzdálenost odpálení raket Pershing dosahuje 740 km, Lance-2 120 km i více a dálka střelby raketometů typu MLRS do 40 km, polního dělostřelectva do 30–40 km.

V podmínkách dřívějšího začátku palebného působení a používání munice zvýšené mohutnosti značně narůstá i úroveň ztrát způsobených nepříteli. Tak zahraniční vojenští odborníci předpokládají, že nyní vznikla možnost jednou raketou, pumou nebo nábojem kazetového typu ničt najednou několik objektů. Přitom rostoucí dostřel nových prostředků ničení má za následek velké ztráty nejen u vojsk prvního, ale i druhého sledu, umožňuje spolehlivě ničt důležité objekty v hloubce: záložní uskupení vojsk, letiště, prostředky PVO, místa velení, spojovací uzly, komunikace atp.

Mohutné palebné působení na nepřitele již v období jeho přesunu a ve velké vzdálenosti od pravděpodobné čáry střetnutí hlavních sil můžeme nazvat první fází jeho palebného ničení. Druhou fází, ještě intenzivnější, je palebné ničení svazků a útvarů nepřitele v období jejich rozvíjení, tj. bezprostředně před úderem vlastních vojsk. Její zvláštnost tkví v tom, že kromě prostředků hlubokového ničení zahrnuje téměř veškeré dělostřelectvo hlavních sil. V důsledku toho stupeň palebného působení na nepřátelská vojska může dosahovat i maxima. Jeho efektivnost zvláště narůstá ve spojení palebných úderů s minováním na dálku. V této fázi může být uskutečněna i palebná příprava útoku.

V soudobém střetném sražení můžeme dostatečně přesně vymezit i třetí fázi palebného ničení. Jejím hlavním obsahem jsou palebná podpora útoku a doprovod útočících vojsk. Jestliže v letech minulé války bylo uskutečňováno palebné ničení nepřitele v těchto obdobích do hloubky jen několika kilometrů a zpravidla postupným přenášením palby, pak v součas-

né době je charakteristické současné mohutné palebné ničení nepřátelských vojsk jak před čelně útočícími svazky a útvary, tak i v hloubce jejich sestavy.

Při plnění úkolů hlubokého palebného působení na objekty druhé strany je v armádách NATO prvotně pozornost věnována letectvu a zaváděným průzkumným a palebným systémům. Na základě toho i z hlediska velké efektivnosti nových prostředků ničení organizace a vedení nepřetržitého boje s nimi se stává jedním z nejdůležitějších faktorů dosažení úspěchu v soudobém střetném sražení.

Hlavní síly při střetnutí s nepřitelem mohou vést úderý současně nebo postupně. Přitom je nutné zdůraznit, že zahájení střetného boje předsumují útvary ve spojení se současnými mohutnými palebnými údery na hlavní síly nepřitele je dnes více rozhodující podmínkou dosažení úspěchu, než tomu bylo v minulosti. V důsledku toho, že již v této době mohou být nepříteli způsobeny velké ztráty, činnost předsumovaných útvarů a svazků i charakter palebného ničení rozhodujícím způsobem ovlivňují způsoby další činnosti hlavních sil.

Bojové zkušenosti učí, že počáteční úder je nezbytné vést maximálními silami, které mají velkou údernou sílu. Proto do složení úderného uskupení je účelné začleňovat nejbojeschopnější a nejsilnější, převážně tankové útvary a svazky. V letech minulé války vedly hlavní úder ve střetných sraženích zpravidla tankové armády (sbory).

Při střetnutí se silným uskupením nepřitele, zvláště v případech, kdy vlastní vojska neuspějí vést palebný úder na nepřitele s předstihem, je účelné zasadit hlavní síly do sražení současně. Tak to vyplývá ze zkušeností z minulé války.

Jestliže nepřítel neuspěje rozvinout se a vytvořit silné úderné uskupení a pro vlastní vojska jsou zabezpečovány palebný úder s předstihem a překvapivá činnost, hlavní síly mohou být zasazovány do sražení i postupně. Rozhodující bude však vždy patřit úderům do boku a týlu nepřitele.

Při vyjití do boku nepřátelského uskupení je možné vést hlavní úder na vojska jeho prvního sledu a za nimi útočících svazků a útvarů, jestliže první sled je spolehlivě zničen palebnými údery. V daném případě je nepřítel poután částí sil čelně. Tato tendence si uchovává svou aktuálnost i v současné době. Tak jako v minulosti, tak i v současnosti není vyloučeno použití čelních úderů, zvláště tehdy, kdy na vedení bočního manévru velkými silami nebude dostatek času a

bude velmi složité zabezpečit jeho utajení. V dané situaci může být čelní úder stejně efektivní jako boční, bude-li zabezpečena jeho překvapivost, palebné (jaderné) ničení nepřítelů s předstihem a včasné rozvinutí vlastních vojsk.

Pro soudobé střetné sražení je charakteristická také rostoucí rozhodnost při dosahování jeho cílů. V letech minulé války se dělilo na dvě části: nejdříve byla vedena aktivní činnost ke zničení vojsk prvního sledu a potom po zasazení sil druhého sledu bylo uskutečňováno zničení záloh nepřítelů. Takovým způsobem bylo ničeno celé protistojící uskupení. Často mezi těmito obdobím sražení vznikaly i určité přestávky.

V soudobém střetném sražení vedením hlubokých leteckých a palebných úderů, vysazením vzdušných výsadků v týlu nepřítelů a rovněž rozhodným proniknutím částí sil do hloubky, včetně zasazení druhých sledů (záloh) do sražení bez zastávky, může být dosaženo možnosti rychlého rozdělení nepřátelského uskupení na části a současného ničení jeho prvního a druhého sledu. Na rozdíl od minulosti nabývá nyní na velké důležitosti včasné ničení nepřátelských aeromobilních a vrtulníkových protitankových útvarů, usku-tečnění aktivních opatření ke zmaření manévru tankovými (obrněnými) útvary a svazky, a to vedením raketových, leteckých a palebných úderů, vysazením výsadků, zaminováním terénu, vyčleněním předstunutých a jiných odřadů.

Rozhodnost při dosažení cílů střetného sražení je zabezpečována rovněž vysokou aktivností a nepřetržitostí komplexního všestranně sladěného působení na nepřítel silami a prostředky druhů vojsk a speciálních vojsk. Přitom na stále větším významu nabývá včasné zjištění a zničení objektů vysoce přesných řízených zbraní nepřítelů, zvláště jeho průzkumných a palebných systémů. Tento problém je možné řešit komplexním použitím všech druhů průzkumu, v první řadě rádiového, radiolokačního a radiotechnického, včetně vzdušného.

Aktivní průzkum vedou obě strany. Proto dnes na stále větším významu nabývají organizace a vedení nepřetržitého působení proti průzkumu nepřítelů ničením jeho objektů a orgánů velení palebnými prostředky, maskovacími opatřeními ke snížení jeho efektivnosti a rovněž vytvářením různého rušení. Rostoucí možnosti průzkumu vytyčují před vojska nové úkoly ke zkrácení lhůt na přesun a rozvinování, ke zvýšení pohotovosti prostředků ničení k palebnému působení.

Současně s uskutečňováním opatření proti působení průzkumu má velký význam při plnění úkolu ke snížení bojových možností nepřítelů i narušení celého jeho systému velení vojskům a zbraním. Soudobé systémy průzkumu jsou založeny na hromadném využívání různých radioelektronických prostředků, jejichž ničení palebnými údery a umlčováním rušením jsou nejdůležitějšími opatřeními REB. Při jeho organizaci a vedení, zvláště v období přibližování stran, je velmi důležité v první řadě zjistit a určit místo rozmístění rádiových stanic hlavních sítí velení a velitelských stanovišť, narušit rádiové spojení v sítích velení vojskům a zbraním. Zvláštní úhlohu v tomto období, jak ukázaly zkušenosti z bojů v Libanonu, mají umlčováním radioelektronických prostředků systému PVO a rovněž opatření k rádiové dezinformaci nepřítelů. Aktivní rádiové rušení v průběhu rozvíjení sražení může se vytvářet v sítích velení k narušení součinnosti a zmaření přeskupení nepřítelů.

Vysoká bojová efektivnost a rostoucí úloha soudobého letectva při ničení nepřítelů podmiňují výjimečný význam organizace spolehlivé PVO ve střetných sraženích. Propočty např. ukazují, že jen v pásmu činnosti armádního sboru USA je možné použít do 200–250 letounových vzletů a asi 400–500 vrtulníkových vzletů denně. Proto úkol k odražení jejich úderů nabývá na prvořadém významu ve všech obdobích střetného sražení – při přesunu, rozvinutí a v jeho průběhu. Podle názorů zahraničních vojenských odborníků musí být tento úkol plněn komplexně, a to ničením letectva nepřítelů na letištích stíhacími bombardovacími letouny a pozemními prostředky PVO, dále narušením systému jeho velení, palbou a prostředky REB. Vysoká aktivnost soudobého letectva a velká vzdálenost odpálení munice z letounů vyžadují v současné době vytvořit před frontou vlastních vojsk souvislé pásmo protiletadlové palby podle možnosti s vynesením jeho přední hranice co nejdále na stranu nepřítelů. Spolu s tím je nutné přijmout opatření ke snížení efektivnosti leteckých a raketových úderů, a to rozptýlením, maskováním a organizací spolehlivé PVO.

Jednou z nejdůležitějších podmínek úspěšné činnosti vojsk ve střetných sraženích, jak ukázaly zkušenosti, je spolehlivá a nepřetržitá velení. Velký význam přitom mají: racionální rozmístění a včasné přemístění míst velení, jejich přiblížení k vojskům prvního sledu. Např. operační skupiny velitelů tankových armád ve střetných sraženích Velké vlaste-

necké války byly rozmístěny obyčejně ve vzdálenosti od 3 do 8—10 km od předsumutých útvarů. V podmínkách vysoké efektivnosti soudobých prostředků ničení nemají význam mají spolehlivá obrana míst velení, jejich maskování, rozptýlení, periodická změna míst rozmístění a určení záložních prostorů a skrytých os přesunu k nim, volba výhodných režimů provozu radioelektronických prostředků, vyčlenění jejich části ze složení hlavního místa velení.

Problém rychlé činnosti v práci velitel-sko-štabních stupňů k uskutečnění proce-

sů velení v podmínkách velkého nedostatku času a zvětšení počtu objektu velení může být úspěšně řešen na základě včas rozpracovaných variant činnosti a z nich zvolených optimálních s využitím prostředků automatizace, kromě toho i zabezpečení efektivní ochrany radioelektronických prostředků míst velení proti rušení.

Zabezpečení nepřetržitosti a pevného velení vojskům, silám a prostředkům ve všech obdobích střetného sražení, včasná a rychlá reakce na náhlé změny situace jsou základem dosažení zničení nepřitele.

Střetné sražení je tedy důležitou a velmi často rozhodující součástí útočných a obranných operací. Jeho úspěšný výsledek zpravidla zabezpečuje náhlý obrat v situaci a vytváří nejvýhodnější podmínky k dosažení cíle operace.

Velká vlastenecká válka poskytla celou řadu nejbohatších zkušeností z vedení střetných sražení, které jsou ve svém základě aktuální i v současné době. Spolu s tím tendence k narůstání mobility a bojových možností vojsk, zvyšování mohutnosti, přesnosti, dálky střelby a rychlé činnosti nových zbraní rozšířily rozsah střetných sražení, zvýšily úlohu palby, úderu a manévru v nich. Dnes na větším významu než tomu bylo dříve nabyly operační předvídání a prognózování situace, kromě toho včasné přijetí efektivních opatření na všech velitelských stupních k předstihu nepřitele při vedení palebných úderů, zabezpečení vyjítí do jeho boků a do týlu, vysazení výsadek a uskutečnění včasného a rychlého manévru silami a prostředky a k udržování pevného, nepřetržitosti a utajeného velení vojskům, silám a prostředkům. Všechno to bezesporu vyžaduje neustálé zdokonalování profesionálního mistrovství velitelů, štábů a vojsk, především vytváření u nich vysoké umění řešit složité úkoly při přípravě a vedení střetného sražení ve velmi krátkých lhůtách.